

Sag C-645/19**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

30. august 2019

Forelæggende ret:

Hof van beroep te Brussel (Belgien)

Afgørelse af:

8. maj 2019

Appellanter:

Facebook Ireland Limited

Facebook Inc

Facebook Belgium bvba

Indstævnt:

Gegevensbeschermingsautoriteit (databeskyttelsesmyndigheden)

Hovedsagens genstand

Hovedsagen omhandler en appel indgivet til prøvelse af en dom afsagt af Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (den nederlandsksprogede ret i første instans, Bruxelles) den 16. februar 2018, hvorved det efter påstand nedlagt af Commissie ter bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer (kommissionen til beskyttelse af privatlivets fred, herefter »Privacy-kommissionenn«, nu erstattet af Gegevensbeschermingsautoriteit (databeskyttelsesmyndigheden, herefter »GBA«) blev pålagt Facebook Inc., Facebook Ltd. og Facebook bvba at træffe en række foranstaltninger. Facebook skulle blandt andet ophøre med at indsætte cookies og indsamle data via cookies hos internetbrugere, der besøger en webside på Facebook.com-domænet eller på et website tilhørende tredjemand, med mindre disse internetbrugere tydeligt havde givet samtykke og var blevet tilstrækkeligt informeret. Endvidere skulle de

personoplysninger, som Facebook allerede havde indsamlet ved hjælp af de in casu omhandlede teknologier, tilintetgøres.

Genstand og retsgrundlag for forelæggelsen

Anmodning i henhold til artikel 267 TEUF.

De seks spørgsmål vedrører fortolkningen af artikel 55, stk. 1, artikel 56-58 og 60-66 i forordning (EU) 2016/679 (generel forordning om databeskyttelse), der omhandler de beføjelser, der tilkommer medlemsstaternes tilsynsmyndigheder, hvor det drejer sig om grænseoverskridende behandling af personoplysninger inden for EU.

Præjudicielle spørgsmål

- 1) Skal artikel [55, stk. 1], artikel 56-58 og artikel 60-66 i forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF i forbindelse med artikel 7, 8 og 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder fortolkes således, at en tilsynsmyndighed i henhold til nationale regler vedtaget til gennemførelse af denne forordnings artikel [58, stk. 5] har kompetence til at indlede en retssag ved en ret i denne myndigheds medlemsstat, ikke må udøve denne kompetence i forbindelse med en grænseoverskridende behandling, hvis den ikke er den ledende tilsynsmyndighed ved den grænseoverskridende behandling?
- 2) Har det herved nogen betydning, hvis den behandlingsansvarlige for den grænseoverskridende behandling ikke har sin hovedvirksomhed i denne medlemsstat men dog et andet etableringssted?
- 3) Har det herved nogen betydning, hvis den nationale tilsynsmyndighed indleder retssagen mod den behandlingsansvarliges hovedvirksomhed eller mod etableringsstedet i myndighedens egen medlemsstat?
- 4) Har det herved nogen betydning, hvis den nationale tilsynsmyndighed allerede har indledt retssagen før den dato, fra hvilken forordningen fandt anvendelse (25. maj 2018)?
- 5) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, har artikel [58, stk. 5], i forordning 2016/679 da direkte virkning, således at en national tilsynsmyndighed kan støtte ret på denne artikel for at indlede eller fortsætte en retssag mod enkelte parter, uanset denne forordnings artikel [58, stk. 5] ikke specifikt er blevet gennemført i medlemsstatens lovgivning, selv om der var pligt hertil?

- 6) Såfremt de foregående spørgsmål besvares bekræftende, ville udfaldet af sådanne retssager kunne være til hinder for, at den ledende tilsynsmyndighed drager den modsatte konklusion i det tilfælde, at den ledende tilsynsmyndighed undersøger de samme eller lignende grænseoverskridende behandlingsaktiviteter i overensstemmelse med den mekanisme, der er fastsat i artikel 56 og 60 i forordning 2016/679?

Anførte EU-retlige bestemmelser

Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/136/EF af 25. november 2009 om ændring af direktiv 2002/22/EF om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, direktiv 2002/58/EF om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor og forordning (EF) nr. 2006/2004 om samarbejde mellem nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af lovgivning om forbrugerbeskyttelse

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse)

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder

Anførte nationale bestemmelser

Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (lov af 8. december 1992 om beskyttelse af privatlivets fred med hensyn til behandling af personoplysninger, herefter »WVP«)

Wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie (lov af 13. juni 2005 om elektroniske kommunikation)

Wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) (lov af 3. december 2017 om oprettelse af Gegevensbeschermingsautoriteit (databeskyttelsesmyndigheden), herefter »GBA-loven«)

Wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (lov af 10. juli 2018 om beskyttelse af fysiske personer med hensyn til behandling af personoplysninger)

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne

- 1 Til grund for appellen ligger retssager anlagt af først Privacy-kommissionen og dernæst af dennes retlige efterfølger GBA, hvormed de vil standse krænkelse af privacy-lovgivningen (lovgivningen om privatlivets fred), som de hævder Facebook foretager i stor stil, og som består i, at der på ulovlig vis hver dag indsamles oplysninger om millioner af belgiske internetbrugeres private surfing (såvel kontoholdere hos Facebook som ikke registrerede brugere af Facebook-tjenesten) ved hjælp af teknologier som »cookies«, »social plug ins« (»sociale tilslutningsapplikationer«) og »pixels«.
- 2 Sammenfattende har Privacy-kommissionen, nu GBA, anført, at Facebook:
  - bruger visse teknologier til at kigge over skulderen på folk, mens de surfer fra det ene website til det andet, og efterfølgende bruger de indsamlede oplysninger til at genkende deres surferadfærd og på dette grundlag fremsende reklamer uden at oplyse de pågældende tilstrækkeligt herom og indhente et gyldigt samtykke fra dem
  - anvender denne praksis, uanset om den pågældende person har tilmeldt sig som medlem af Facebooks sociale netværk.
- 3 Privacy-kommissionen havde den 11. september 2015 anlagt sag ved den nederlandsksprogede ret i første instans i Bruxelles mod Facebook Inc., Facebook Ireland Ltd. og Facebook bvba. Den nederlandsksprogede ret afsagde den 16. februar 2018 dom vedrørende realiteten. Den 2. marts 2018 indgav Facebook Inc., Facebook Ireland Ltd. og Facebook bvba appel til prøvelse af denne dom til den forelæggende ret. Den 25. marts 2018 trådte GBA-loven i kraft, hvorved GBA blev retsefterfølger efter Privacy-kommissionen.

De væsentligste argumenter, der fremføres af hovedsagens parter

- 4 Mellem parterne i hovedsagen var det omtvistet, om de belgiske retter har international kompetence med hensyn til de tre indstævnte, Facebook Inc., Facebook Ireland Ltd. og Facebook bvba (det belgiske selskab). Den forelæggende ret har truffet afgørelse på dette punkt og fastslået, at den ikke har international kompetence med hensyn til kravene mod Facebook Inc. og Facebook Ireland Ltd., men at den har international kompetence med hensyn til kravene mod Facebook bvba.
- 5 Hvad angår de faktiske omstændigheder før den 25. maj 2018 har den forelæggende ret også allerede afgjort, at GBA's krav under alle omstændigheder

er uden genstand idet der ikke foreligger den fornødne interesse. Derfor er hovedsagen begrænset til de faktiske omstændigheder efter den 25. maj 2018, på hvilken dato forordning (EU) 2016/679 og GBA-loven trådte i kraft, og GBA efterfulgte Privacy-kommissionen.

- 6 De præjudicielle spørgsmål udspringer af en diskussion mellem parterne om følgerne af ikrafttrædelsen af forordning (EU) 2016/679 og hermed følgerne af den nye belgiske lovgivning, GBA-loven, for beføjelserne for den nyoprettede tilsynsmyndighed GBA, der afløste Privacy-kommissionen, der i første instans havde indledt en retssag mod Facebook i 2015.
- 7 Ifølge Facebook er GBA ikke beføjet til at foretage en undersøgelse eller træffe afgørelser vedrørende de anfægtede behandlingsaktiviteter. Forordning (EU) 2016/679 har ophævet de nationale privacy-lovgivninger i alle medlemsstater, inklusive WVP i Belgien, og har indført nye materielle og processuelle rammer, som tilsynsmyndighederne i EU skal respektere.
- 8 Med de nye regler (forordning (EU) 2016/679 og GBA-loven), der har fundet anvendelse fra 25. maj 2018, er der ifølge Facebook indført en »one-stop-shop«-mekanisme (artikel 56 og 60 i forordning (EU) 2016/679), hvis anvendelse skal sikres af den ledende tilsynsmyndighed i den medlemsstat, hvor den ansvarlige for behandlingen har sin hovedvirksomhed. In casu vil den ledende myndighed være den irske tilsynsmyndighed (Data Protection Commission, DPC), fordi den behandlingsansvarlige i EU har sin hovedvirksomhed i Irland (Facebook Ireland Ltd.). Facebook har anført, at der også er parallelle undersøgelser i gang hos den irske tilsynsmyndighed.
- 9 GBA har bestridt, at den ikke kan optræde ved retterne som retsefterfølger for Privacy-kommissionen af den grund, at den ikke er den ledende tilsynsmyndighed som omhandlet i forordning (EU) 2016/679. »One-stop-shop«-mekanismen indebærer ifølge GBA, at en behandlingsansvarlig med et eller flere etableringssteder i EU ved grænseoverskridende behandling får en bestemt tilsynsmyndighed som eneste kontaktperson. Denne er tilsynsmyndigheden i den medlemsstat, hvor den behandlingsansvarlige har sin hovedvirksomhed EU, og denne bliver således »ledende tilsynsmyndighed«.
- 10 »One-stop-shop«-mekanismen som fastsat i artikel 56, stk. 1, i forordning (EU) 2016/679 er ifølge GBA imidlertid stadig en undtagelsesregel. Hovedreglen er, at hver tilsynsmyndighed på sit område udøver de kompetencer, som den har ifølge forordning (EU) 2016/679, således som det udtrykkeligt fremgår af denne forordnings artikel 55, stk. 1. »One-stop-shop«-mekanismen berører ikke en tilsynsmyndigheds beføjelse til at føre retssager. Forordning (EU) 2016/679 sonderer med hensyn til en tilsynsmyndigheds håndhævelsesbeføjelser klart mellem et administrativt område (reguleret i artikel 58 i forordning (EU) 2016/679) og et judicielt område. Dette sidste område falder ifølge GBA ikke under »One-stop-shop«-mekanismen, hvilket også fremgår af formålet med denne mekanisme, ordlyden af artikel 58 i forordning (EU) 2016/679, forarbejderne til

denne forordning og dens gennemførelse i Belgien. Hvis GBA ikke ville kunne indlede retssager, fordi den ikke er ledende tilsynsmyndighed, ville krænkelser på belgisk område ifølge GBA ikke blive bragt til myndighedernes kendskab, heller ikke hvor der kan komme strafferetlige sanktioner på tale.

- 11 Til slut har GBA anført, at selv om en tilsynsmyndighed måtte have kompetence til at indlede retssager på sit område under »one-stop-shop«-mekanismen, er der stadig ikke nogen bestemmelse, hvor af fremgår, at forordning (EU) 2016/679 har til følge, at samtlige allerede den 25. maj 2018 verserende retssager skal afsluttes.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 12 Den forelæggende ret konstaterer, at der for de faktiske omstændigheder, der er indtruffet efter den 25. maj 2018, faktisk gælder helt nye retsplejemæssige bestemmelser for tilsynet med privacy-regler.
- 13 Klager kan give anledning til, at GBA's inspektionstjenester foretager en undersøgelse. Når en undersøgelse er afsluttet, kan sagen indbringes for det såkaldte Geschillenkamer (tvistemålsafdeling). Denne afdeling kan blandt andet bestemme, at sagen skal overdrages til de instanser, der er ansvarlige for den strafferetlige håndhævelse. Eventuelle afgørelser fra tvistemålsafdelingen kan appelleres til Marktenhof («Markedsretten», specialiseret afdeling i hof van beroep, Bruxelles).
- 14 De retsplejeregler, der giver ret til at sagsøge en part – således som det i denne sag er tilfældet med det krav, som Privacy-kommissionen indtalte mod Facebook – kan normalt ikke længere finde anvendelse. Inden for rammerne af de europæiske regler til forfølgelse og bekæmpelse af krænkelser af privacy-reglerne gælder der i henhold til den forelæggende ret en ny regel (den nævnte »one-stop-shop«-regel).
- 15 Det spørgsmål, der ifølge den forelæggende ret nu opstår, er, om GBA, med hensyn til faktiske omstændigheder indtruffet efter den 25. maj 2018, stadig kan handle i forhold til Facebook bvba, da Facebook Ireland Ltd. er den behandlende enhed. Efter denne dato kan det af artikel 56 i forordning (EU) 2016/679 udledes, at det i henhold til »one-stop-shop«-princippet nu kun er Irland, der kan optræde ved den der hjemmehørende tilsynsmyndighed, og at det kun er de irske retter, der har kompetence.
- 16 I sin dom af 5.juni 2018 (sag C-210/16, Wirtschaftsakademie) udtalte Domstolen, at den tyske tilsynsmyndighed kan have kompetence med hensyn til behandling af personoplysninger, hvor den for denne behandling ansvarlige var etableret i en anden medlemsstat (Irland), og etableringsstedet i Tyskland udelukkende var pålagt salg af annonceplads og andre marketingsaktiviteter på denne medlemsstats område (Facebook Germany).
- 17 Domstolen udtalte sig i den nævnte sag om Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995, som nu er ophævet ved forordning (EU)

2016/679. Den forelæggende ret har nu rejst spørgsmålet om, i hvilket omfang Domstolens netop nævnte fortolkning i dommen af 5. juni 2018 stadig har betydning for fortolkningen af den nye lovgivning. Herved har den bemærket, at GBA ikke har godtgjort, at Facebook Belgium bvba på nogen måde har medvirket til den faktiske behandling af personoplysningerne.

- 18 Den forelæggende ret har også henvist til en nyere afgørelse fra det tyske »Bundeskartellamt« (den tyske monopolmyndighed) fra 6. februar 2019 (den såkaldte »Facebook-afgørelse«), hvor denne myndighed udtalte, at Facebook havde misbrugt sin dominerende stilling ved at sammenføje data fra forskellige kilder, hvilket nu kun må ske, såfremt brugerne udtrykkeligt har givet samtykke i den forstand, at den, der ikke giver samtykke, ikke må udelukkes fra Facebook's tjenesteydelser. Den forelæggende ret konstaterer, at Bundeskartellamt helt klart anså sig for kompetent trods den tidligere nævnte »one-stop-shop«-mekanisme.
- 19 Den forelæggende ret finder, at GBA-lovens artikel 6, der bestemmer, at GBA har en almindelig søgsmålskompetence, også hvad angår EU's domsmyndighed, i sig selv ikke er tilstrækkelig hjemmel for GBA påstand i denne sag. Denne artikel bestemmer: »Myndigheden for beskyttelse af personoplysninger har beføjelse de til i medfør af denne lov og love med bestemmelser om beskyttelse mod behandling af personoplysninger at bringe krænkelser af grundprincipperne for beskyttelse af personoplysninger til kendskab for domstolene og om nødvendigt indlede en retssag med henblik på, at disse grundprincipper efterkommes«.
- 20 Den omstændighed, at GBA om nødvendigt kan indlede en retssag, betyder ikke, at en sådan sag uanset hvordan altid kan indledes ved de belgiske retter, da den almindelige regel om »one-stop-shop« synes at indebære, at kravet skal fremsættes for retten på det sted, hvor behandlingen af personoplysningerne finder sted.
- 21 Den forelæggende ret bemærker, at artikel 58, stk. 5, i forordning (EU) 2016/679 bestemmer følgende: »Hver medlemsstat fastsætter ved lov, at dens tilsynsmyndighed har beføjelse til at indbringe overtrædelser af denne forordning for de judicielle myndigheder og om nødvendigt at indlede eller på anden måde deltage i retssager med henblik på at håndhæve bestemmelserne i denne forordning.«.
- 22 Ifølge retten kræver denne bestemmelse, at medlemsstaterne ved en udtrykkelig forskrift fastsætter, under hvilke konkrete omstændigheder en medlemsstats tilsynsmyndighed kan indlede en retssag ved sine egne domstole i medlemsstaten, hvis denne mulighed skulle foreligge ud over »one-stop-shop«-princippet, således som det er bestemt i artikel 55 og 56 i forordning (EU) 2016/679.
- 23 Ifølge den forelæggende ret fremgår det tilsyneladende, at hver tilsynsmyndighed (bortset fra tilsynsmyndigheden ved hovedvirksomheden eller ved den eneste behandlingsansvarliges etableringssted) kun har kompetence til at behandle en klage, der er indgivet til den eller en eventuel krænkelser af denne forordning,

såfremt genstanden herfor udelukkende har forbindelse til et etableringssted i dens medlemsstat eller har væsentlige følger for berørte i dens medlemsstat.

ARBEJDS
DOKUMENT